

Motion

1983/84:1652

Lars-Ove Hagberg och Hans Petersson i Hallstahammar

Åtgärder för att motverka kommersialismen inom idrotten, m. m.

Idrottsrörelsen är en rörelse på massbasis. Den kan ha en betydelsefull social funktion, den kan skapa möjligheter till gemenskap, kamratskap och vänskap. Den kan i rätt form befördra folkhälsan och kan även dämpa klassamhällets utslagningsmekanismer.

Vissa publika och för massmedia intressanta idrottsutövare kommer i allt större motsättning till massrörelsens villkor, ideal och sociala funktioner. Dessa elitidrottsutövares ställning inom idrotten främjar elitistiska föreställningar. De sätter pengarna i centrum, på bekostnad av kamratskap och gemenskap. Idrottens kommersialisering kan ödelägga dess roll som demokratisk massrörelse.

Som fostrare av ungdom och idrottsutövare i allmänhet är elitidrotten på väg att helt spåra ur. Kommersialismens grepp över elitidrotten förvränger hela idrottens syfte.

De värsta exemplen har vi i dag inom tennisen. Där går finans- och reklamintressen helt in och bestämmer landslagsrepresentation. Motsättningen mellan olika reklamintressen skapar dessa konflikter. Även utförsåkingen styrs av stora reklamintressen. Dessa idrotter är samtidigt omhuldade TV-idrotter och deras kommersiella budskap manar direkt de unga till efterföljd.

Ishockeyns barn- och ungdomsverksamhet har även drabbats av elitspelets utveckling och villkor. Kommersialismen har skapat sådana förhållanden att även denna "folk"-idrott kan bli en sport för några få välbärgade föräldrars barn.

Det ligger i det kapitalistiska systemets logik att kapitalintressena skall slå mynt av allt. Idrotten är naturligtvis inget undantag. Därför utnyttjas idrotten för kapitalägarnas syften. Därför skall framstående idrottsmän och -kvinnor utnyttjas för att skapa märkesstatus och därmed driva fram ett behov av överkvalificerad sportutrustning i massupplaga och till enorma överpriser.

Kommersialiseringen får menliga följder för idrotten. Idrottsklubbarnas och enskilda idrottsmäns framgångar spelar roll för reklamvärdet. Reklamvärdet i sin tur avgör lagets eller idrottsutövarens möjligheter. De kapitalistiska marknadslagarna tränger t. o. m. in i seriesystemen. Placeringen och resultatet är avgörande för sponsringen. Åran att göra en bra insats är inte huvudorsaken, det är i stället de ekonomiska möjligheterna som ställs i centrum.

Höga idrottsledares största bekymmer ser inte ut att vara idrottens mål

som fostrare, utan de drivs in i att klara ekonomin, hänga med i den kommersiella karusell som kräver allt mer och fler sponsorer.

Årets anslag till Riksidrottsförbundet har för första gången räknats upp någorlunda. Trots detta vet vi att RF har varit verkligt återhållsamt i sina äskanden. Svensk idrott kan inte organisatoriskt hållas samman utan statligt stöd. Av detta följer att riksdagen bör ge RF till känna att idrotten själv måste ta i med krafttag för att motverka kommersialismens grepp över idrottsutvecklingen.

Ett helt annat ekonomiskt stöd till idrotten skulle naturligtvis kunna – med insatser från RF – bromsa de kommersiella krafternas grepp över idrotten. En sådan ekonomisk satsning bör ske med hjälp av tipsmedlen. I ett riksdagsbeslut från 1939 fastställdes att 50 % av tipsmedlen, sedan vinster utdelats, skall tillfalla idrottsliga ändamål. Detta beslut genomfördes aldrig på grund av andra världskriget. Det finns anledning att genomföra det nu. På sikt bör tipsmedlen – efter avdrag och omkostnader – oavkortade gå till idrotten.

Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att snabbutreda hur tipsmedlen kan användas i idrottsrörelsen för att motverka de kommersiella intressena. Bl. a. bör även tipsmedel gå till idrottsanläggningar i kommunerna, till stöd för småklubbar, kvinno- och handikappidrotten. Även stöd till elitidrotten bör utgå för att motverka kommersialismen inom denna del av idrotten.

Med hänvisning till ovanstående föreslås

1. att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder för att motverka kommersialismen inom idrotten enligt motionens riktlinjer.
2. att riksdagen hos regeringen hemställer om en snabbutredning om användningen av tipsmedlen inom idrotten enligt vad i motionen anförts.

Stockholm den 24 januari 1984

LARS-OVE HAGBERG (vpk)

HANS PETERSSON (vpk)
i Hallstahammar